

Kariyer Basamaklarını Çıkarken Önümde Hep O Vardı

Ömer Dinçer*

Sebep-sonuç olarak birbirini etkileyen ancak zaman itibariyle birbirini takip eden iki farklı kariyerim oldu: Akademik ve siyasi.

Akademik kariyer döneminde, Hasan Celâl Bey uzaktan takip ettiğim bir dava adamıydı. Bu dönemde, o beni hiç tanımadı, ben ise sadece bir kez karşılaştım. Sanıyorum 1992-93 yıllarıydı, Anadolu'nun ücra bir yerinde, bir benzin istasyonunda, kısa bir dinlenme molası vermiş iki insan olarak görüştük. Sivas veya Kayseri'de konferans vermiş İstanbul'a dönüyordum, Hasan Celâl Bey ise yeni bir parti kurmuş; onu tanıtmak ve ülke sorularını çözecek politikalarını anlatmak için Anadolu'yu dolaşıyordu. Günlerce evine uğramadan, küçük veya büyük şehir demeden, gece gündüz ayırt etmeden, durmaksızın çalışıyordu. Yeni parti kurmasını anlayamamıştım, başarılı olacağına dair hiçbir tahminim yoktu. Ancak Hasan Celâl Bey inanılmaz bir heyecanla konuşuyordu ve öylesine coşkulu-ydu ki, sanki karşımda bir yanı azim diğer yanı umut olan bir dağ duruyordu. Benzin istasyonunda tek başına gördüğüm Genel Başkana başarı dileklerimden başka hiçbir şey söyleyemedim.

İkinci kariyerim ise bürokratik ve siyasi alanda oldu. Bu kariyerimin basamaklarını çıkarken önümde hep Hasan Celâl Güzel vardı. Yanlış anlaşılmasın, beni engelleyen ve onu geçmeme izin vermeyen biri olarak değil, tam aksine hiç farkına varmadan önümü açan ve rehberlik eden biri olarak.

Hasan Celâl Bey'den tam yirmi yıl sonra Başbakanlık Müsteşarı oldum. Bir yöneticilik tarzı olarak, herhangi bir göreve geldiğim zaman, daha önce o görevi yapmış olanları arıyor tavsiyelerini alıyordum. Hasan Celâl Bey'in ofisine gittim, orada tanıştık ve dost olduk. O hakka yürüyene kadar, hak ve hukuk konusunda birbirimizin yanında durduk.

Başbakanlıkta müsteşarlık görevimi yürütürken fark ettiğim gerçek, aradan geçen onca zamana ve pek çok müsteşara rağmen, Hasan Celâl Bey'in etkisi idi. Sanki Başbakanlıkta hala onun ruhu dolaşıyordu. Görev yaptığı dönemde ortaya koyduğu vizyon ve yetiştirdiği uzmanlar benim sırtımı dayadığım ve güç aldığım yönetici kadrom olmuştu.

Hasan Celâl Bey ile birlikte Türk tarihinde bilinen en eski Başbakanlık Müsteşarını ziyarete gittik.

Bilindiği gibi, Tonyukuk Bilge Kağan'ın danışmanıdır ve Orhun Abideleri onun tavsiyesi üzerine hazırlanmıştır. O dönemlerde devlet ayrı bir yapı ve kişilik olarak gelişmemişti, Kağan (Hakan) devlet demekti ve devlet yönetimi için de ayrı bir Bakanlar Kurulu da yoktu. Belki *Toy ve Töre* vardı ama, hükümdarlar devleti itina ile seçtiği danışman (bazen vezir) ile birlikte yönetirdi. Bu sebeple geleneksel devlette danışman veya vezir, hükümdar adına görev yapardı.

Bu tür bir görevin bugünkü karşılığı ise Başbakan adına imza atan ve görev yapan *Müsteşar*dır. Danışmanlar Başbakan adına iş yapmaz ve doğrudan hat veya fonksiyonel

(*) (E) Başbakanlık Müsteşarı. Milli Eğitim Eski Bakanı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı.

yetki sahibi değildir, bakanlar ise kendisine devredilen fonksiyonel bir yetkiyi kendi adına kullanır. Bugünkü yapı içinde sadece müsteşar Başbakan adına görev yapar ve Başbakanlık teşkilatını yönetir. Yazıtlardaki bilgilerden Tonyukuk'un icra yetkisi olduğunu ve Kağan adına hareket ettiğini öğrenmiş ve onun ilk Başkanlık Müsteşarı olduğunu tespit etmiştik.

Bilge Tonyukuk'un tarihe miras bıraktığı yazıtların (Orhun Abideleri) önünde üçümüz memleket meselelerini konuştuk.

Daha sonraları ikimiz de millet vekili seçildik ve Millî Eğitim Bakanlığı yaptık. Müsteşarlık görevi ve milletvekilliği belki birer tevafuktu. Ama bakanlıklar ve sonraki adımlar... Artık o önden yürüyor ve ben arkasından takip ediyordum.

İkimiz de bu görevden sonra siyasetten ayrıldık ve kendimize yeni bir yol çizdik. İlginçtir çizdiğimiz yeni yollar da birbirine benziyordu.

Ben Başbakanlık Müsteşarı iken, bir gün beni aradı bir gazetede köşe yazarlığı için istişare etmek istediğini söyledi. İki gazeteden teklif almıştı, yazmaya karar verirse hangisinde yazmasının doğru olacağı konusunda tereddütleri vardı. Sonunda *Radikal* gazetesinde yazmaya başladı. İktidarın lehine yazsa muhaliflere, aleyhine yazsa iktidardaki arkadaşlarına yaranamıyordu ve sıkışıp kalmıştı. Doğruyu ve hakkı korumaya çalıştığını kimseye anlatamıyor, gerçekte bu tavrın iktidarın da yararına olacağını kabul ettiremiyordu. Bu durum ona gerçekten gönül yorgunluğu ve üzüntü veriyordu. Sevdiği dostlarına yardımcı olmak ve onların başarısını artırmak için her yaptıklarını onaylamanın bir yararı olur muydu?

Siyaset sektöründen ayrıldıktan sonra ben de teklifler aldım ve tıpkı onun gibi daha tarafsız olduğunu düşündüğüm *Haber Türk*

gazetesinde köşe yazmaya başladım. Gazetede köşe yazmanın, aynı mahallede yetiştiğin ve birlikte çalıştığın arkadaşlarının yaptığı icraatları kritik etmenin ne kadar zor olduğunu o zaman fark ettim. Çünkü Hasan Celâl Bey'in çektiği ıstırap artık beni de yakmaya başlamıştı...

Bütün bu süreçte, 1994 yılında çıkarılmaya başladığı "Yeni Türkiye" dergisinde yollarımız birleşti. Her sayısı çıkmadan önce, büyük bir nezaket göstererek bizzat arar (sanıyorum her yazarı tek tek ve bizzat kendisi arıyordu) ve yazı isterdi. Hiç şüphesiz, her sayıya yazı vermek mümkün olmuyordu, ama o ısrarla talep eder ve yazmaya zorlardı. Doğrusunu itiraf etmek gerekirse, siyaset yaptığım dönemlerde sadece onun zoruyla yazabilmiştim. Ama yazdıklarım kendime göre yetersiz, iyi araştırılmadan ve daha çok tecrübeye dayalı yazılar oluyordu ama yine o her yazıdan sonra "tam derginin amacına uygun bir yazı olmuş, en güzel bir makaleyi sizden aldım" diyerek (sanıyorum bu iltifatı da herkese yapıyordu) gönül alıcı bir motivasyon sağlardı.

Yeni Türkiye bir ekol oldu veya başka bir ifadeyle demokrasi akademisi haline geldi.

Dergisi her sayısında onlarca makale ve yazıdan oluşuyordu. Dergi o kadar çok makaleden oluşuyordu ki, ilk bakışta Hasan Celâl Bey'in, müzminleşmiş bir sorunu bir dergiyle ilelebet çözmek istediğini düşündürüyordu. Sanki "sorunu ele alalım, 'efradını cami ayyarını mâni' tartışarak bir kerede çözelim ve bir daha bu sorunla karşılaşmayalım" der gibiydi. Her bir sayı adeta bir ansiklopedi cildi kalınlığındaydı. Nitekim dergi çalışmaları sırasında ansiklopedi sayılacak eserler de üretmeyi başardı: 1998 Yılında Cumhuriyetin 75. Yıldönümü münasebeti ile 5 ciltlik bir 'Cumhuriyet'; Osmanlı'nın 700. Kuruluş yıldönümü için 12 ciltlik uluslararası 'Osmanlılar' ve 2002 yılında 21 ciltlik uluslararası 'Türkler' çalışmasını gerçekleştirdi.